

Και κυνικοί και απαισιόδοξοι, εντέλει!

Του **ΝΙΚΟΥ ΜΑΡΑΝΤΖΙΔΗ***

Πριν από δύομισι περίπου χρόνια, τον Δεκέμβριο του 2013, με άρθρο μου στην «Καθημερινή» με τον τίτλο «Κυνικοί και αισιόδοξοι ή ρομαντικοί και απαισιόδοξοι;» είχα αποτυπώσει ένα είδος διλήμματος που απασχολούσε αρκετούς ανθρώπους ενόψει της επικείμενης έλευσης του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία. Περιέγραφα την κατάσταση ως εξής: από τη μια, πολλοί βλέπουν τον ΣΥΡΙΖΑ ως το νέο ΠΑΣΟΚ του 1981 και τον Τσίπρα ως μιαν άλλη εκδοχή, έστω κακή απομίμηση, του Ανδρέα Παπανδρέου. Δεν δίνουν σημασία στα λόγια της ηγεσίας του ΣΥΡΙΖΑ, καθώς τα θεωρούν παχιά και κούφια, γεμάτα από κενές λαϊκιστικές κορώνες. Οι κυνικοί εκτιμούν, σημειώνω, ότι οι ριζοσπαστικές υποσχέσεις θα σταματήσουν μόλις οι ριζοσπάστες καθίσουν στις καρέκλες της εξουσίας και ο Τσίπρας θα απολέσει τον ριζοσπαστισμό του όταν νιώσει την απειλή μιας στάσης πληρωμών. Μέσα σε λίγο καιρό, η κυβέρνηση της Αριστεράς θα κάνει στροφή 90 ή και 180 μοιρών, θα υπογράψει νέα μνημόνια, που θα τα ονομάσει κάπως αλλιώς βαπτίζοντας το κρέας ψάρι, όπως συμ-

βαίνει συνήθως σε αυτές τις περιπτώσεις με τους δημαγωγούς. Μάλιστα, ύστερα από μια τέτοια στροφή, οι πλέον έντιμοι, ρομαντικοί και συνεπείς ενδέχεται να αποχωρήσουν από τον ΣΥΡΙΖΑ συμβάλλοντας στο να πάρει ακόμη πιο δεξιόστροφη πορεία.

Από την άλλη, υπάρχουν οι ρομαντικοί και απαισιόδοξοι που παίρνουν περισσότερο τοις μετρητοίς τη ριζοσπαστική φυσιογνωμία του ΣΥΡΙΖΑ και αντιμετωπίζουν ως ειλικρινή τη ρητορική του. Αυτοί ανησυχούν πως θα οδηγήσει τη χώρα, αργά ή γρήγορα, σε ρήξη με την Ευρώπη. Θεωρούν, υποστήριζα, πως η ιδεολογία δεν είναι αμελητέος παράγοντας, καθώς δημιουργεί στα άτομα ισχυρές συναισθηματικές και διανοητικές δεσμεύσεις που είναι δύσκολο στη συνέχεια να ανακληθούν χωρίς κόστος. Όσο πιο έντονη είναι η ιδεολογική δέσμευση, τόσο πιο δύσκολη θα γίνει η στροφή στη συνέχεια.

Κάθε μια από τις παραπάνω δύο προσεγγίσεις, υπογράμμισα, έχει πλεονεκτήματα αλλά και τρωτά σημεία. Η κυνική προσέγγιση βασίζεται στην ιστορική εμπειρία. Τόσοι και τόσοι δημα-

Αλλοτε με τον μανδύα του πειρατή, η κυβέρνηση παίζει το μέλλον της Ελλάδας στη λοταρία της «θεωρίας των παιγνίων».

γωγοί που άλλα υπόσχονταν και άλλα έκαναν πέρασαν από την ελληνική πολιτική ζωή και καθώς η Ελλάδα, αποκομμένη από τις ευρωπαϊκές δομές, έχει μικρές δυνατότητες επιβίωσης, μια επιλογή ρήξης θα σήμαινε σχεδόν αυτοκτονία για τη νέα κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Όμως, σημειώνω, πως η βασική αδυναμία της παραπάνω άποψης είναι η υπεραισιοδοξία της: η ενδόμυχη, σχεδόν μεταφυσικού χαρακτήρα, πίστη πως δεν μπορεί να συμβεί ατύχημα στη χώρα. Τελειώνω το άρθρο μου, μη επιλέγοντας θέση: «Ο χρόνος θα δείξει ποιοι θα επιβραβιωθούν: οι κυνικοί και αισιόδοξοι ή οι ρομαντικοί και απαισιόδοξοι».

Αυτό που δεν υπολόγιζα τότε είναι η ενδιάμεση κατάσταση, που μπορεί να περιγραφεί ως «κυνισμός και απαισιόδοξια». Πραγματικά, όπως παρατηρούμε αυτούς τους μήνες της νέας διακυβέρνησης, η κυβερνητική πλειοψηφία επιχειρεί στροφή στον ρεαλισμό έστω και με ψέματα και μισόλογα. Όλοι έχουν πλέον επισημάνει πως τα «go back» κυρία Μέρκελ τελείωσαν. Το Μνημόνιο όχι μόνο δεν σκίζεται, αλλά αντίθετα βρισκόμαστε διαρκώς σε προσπάθεια

αναζήτησης μορφών χρηματοδότησης από τους εταίρους με αντάλλαγμα νέα μέτρα. Η κυβέρνηση εγκαταλείπει, λοιπόν, τον ριζοσπαστισμό έστω και με αργούς ρυθμούς και με έντονες αντιστάσεις από τους ιδεολόγους που βρίσκονται στις τάξεις της.

Αυτή είναι η μία πλευρά του νομίσματος, γιατί υπάρχει και η άλλη. Η χώρα μας όλους αυτούς τους μήνες έχει μετατραπεί σε μπελά για το διεθνές σύστημα: άλλοτε με τον μανδύα του πειρατή και άλλοτε του πειρατή, η κυβέρνηση παίζει το μέλλον της Ελλάδας στη λοταρία της «θεωρίας των παιγνίων». Δυστυχώς, από εκεί που η χώρα μας τη δεκαετία του 2000 αποτελούσε τμήμα του πυρήνα της Ευρώπης και διαμόρφωνε από κοινού με τις άλλες ευρωπαϊκές δυνάμεις τις εξελίξεις, σήμερα βρίσκεται σε πορεία περιθωριοποίησης και απομόνωσης.

Πέραν όμως των σχέσεων με την Ευρώπη, ελάχιστοι τομείς της κυβερνητικής πολιτικής δείχνουν να λειτουργούν έστω στοιχειωδώς «κανονικά». Η οικονομία πνίγεται από την έλλειψη ρευστότητας. Τους πρώτους μήνες του 2015, η ύφεση επανεμφανίστηκε, η

ανεργία ανέβηκε στο 26,5% και η απασχόληση έπεσε κατά σχεδόν μία μονάδα. Στη δημόσια διοίκηση, επιστρέφουν όλες οι παθολογίες του παρελθόντος. Μόλις πριν από λίγες ημέρες διορίστηκε διοικητής μεγάλου ασφαλιστικού οργανισμού ένας 75χρονος συνδικαλιστής, που πέρασε τα τελευταία είκοσι χρόνια ως συνταξιούχος. Στην εκπαίδευση, τα πράγματα είναι ακόμη χειρότερα. Κάθε μέρα, προτείνεται μια αντιδραστική ή παράλογη αλλαγή. Τελευταία από αυτές, η δυνατότητα των φοιτητών να κάνουν κατάληψη στο διπνεκές και να μπορούν να δώσουν τα μαθήματά τους έστω κι αν δεν έχει διδαχτεί ούτε μια ώρα μαθήματος.

Εντέλει, είτε κανείς είναι κυνικός είτε ρομαντικός, εάν έχει στοιχειωδώς καθαρό μυαλό αντιλαμβάνεται πως βαδίζουμε σε μια πορεία παρακμής, που δεν αφήνει πολύ χώρο για αισιόδοξια ακόμη κι αν έρθει μια συμφωνία στο παρά πέντε.

* Ο κ. Νίκος Μαραντζίδης είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Καρόλου στην Πράγα και στο Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας.